

DARVASI LÁSZLÓ

Egy regény előhangja

Márpedig mi sehogyan sem értjük a történeteinket. Soha nem értettük igazán, miféle cselekmény keveredik velünk, soha nem is fogjuk érteni. Hó hull, eső csapkod, dara pereg, vakít a nap, nem értjük. Nő a fű, miért nő, miért nem nő, nem értjük. Apánkat, anyánkat, derengő arcunkat a tükörben, utódainkat sem értjük.

A tanulság ezen a földtekén az életben maradást szolgálja, és nem a lélek ki-kezdhetetlenségét. Megmaradni minden áron, okkal, ok nélkül, dacból, véletlenségből, gúnyból. A frissen festett, tetszetős sebeket hamar belepi a penész. Nemzeti sláger a nyílt színi elrohadás.

Nem is úgy adjuk tovább a meséinket az utánunk következőknek, ahogyan megtörténtek. Eltévedt szereplők vagyunk. Amikor elsodor bennünket a cselekmény halálos fordulása, akár talpig füstben, vérben, takonyban álltunk, rájöhettünk, csupán epizódok voltunk. Magunkra sem emlékszünk, miért is várnánk, mások emlékeire. Kiváltságunk a narrációs vakság, és a folyamatos, évszázados mértéktelenség alkalmá. Egyetlen egy ruhánk sincs rendesen a testünkre varrva, a nemzeti konfekció lötyög vagy légszomjat okoz. Ünneplőinkben hamis táncokra ugrálunk. Halottakkal jobban, tartalmasabban elszórakozunk, az élők kellemetlenül hatnak.

Ha valamikor nagy, kéklő vizet kértünk, végül pocsolóyával beérjük. Ha földet kérünk, zöld fűtakaróval és jószágok hadával, most sívó homok fűtyül a lábunk alatt. Ha melegedni vagyunk, tűzvész eszi az udvarházat, a pajtákat, égnek az ólak.

És mi mégis most kezdjük. Most kellene leszámolni akármilyen fantazmagóriával és ábránddal, hogy elbeszélés és tárgya magára találhasson. Ezerkilencszáztíz van, vizet, földet, levegőt, tüzet kérünk. Nem tudjuk, mit kapunk. Tudjuk. Otthon vagyunk, maradunk is, jóllehet mégis folyamatosan utazni fogunk. Elpusztítanak bennünket, meghalunk, elmúlunk, mintha nem is lettünk volna, hallhatatlanok leszünk.

(A Halhatatlanok című regény előhangja)